

decision-making characteristics; “Adventurousness Test” and “Risk Components Qualitative Characteristics Inventory” for examining adventurousness and proneness to risk. The results of the carried out correlation analysis of the relationships between the indicators of decisiveness, decision-making and adventurousness and proneness to risk have been presented in the paper. There are positive significant correlation relationships between adventurousness and most indicators of risk proneness, as well as between adventurousness, risk proneness and decisiveness indicators. It has been found that adventurousness acts like a source and cause of making decisions, an initiator of person’s activity aiming to reach a goal. A leading factor determining person’s adventurousness is his or her proneness to risk.

Keywords: decision-making, decisiveness, proneness to risk, adventurousness, personality.

Подано до редакції 16.10.2018

УДК: 159.942:613.86-057.87(043.3)

DOI: <https://doi.org/10.24195/2414-4665-2018-9-10-17>

Антоніна Кічук,

кандидат психологічних наук, доцент,
доцент кафедри загальної та практичної психології,
Ізмаїльський державний гуманітарний університет,
вул. Репіна, 12, м. Ізмаїл, Україна

ПРОБЛЕМА СТАНОВЛЕННЯ ПСИХОЛОГІЧНОГО ЗДОРОВ'Я СУЧАСНОГО СТУДЕНТСТВА В ПАРАМЕТРАХ ПСИХОЛОГІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

У статті висвітлено феноменологію психологічного здоров'я студентства. Окреслено напрацювання сучасних учених, які сприяли розширенню уявлень про здоров'я студентів у психологічній сфері (психологічне здоров'я особистості доцільно осмислювати в якості важливої її властивості; означена властивість є не лише складною, а й динамічною, змінність якої відбувається під впливом зовнішніх обставин життєдіяльності студента та його спілкування; враховуючи своєрідність студентства як суб'єкта здоров'я в психологічній сфері умотивованим є вплив педагогів закладів вищої освіти на розвиток ціннісного ставлення студентів до власного психологічного здоров'я та створення умов активізації процесів самопізнання, самостимулювання, самопрограмування, самореалізації, самопрезентації). Представлено аналіз деяких результатів досліджень вітчизняних і зарубіжних учених, які, спираючись на різний критеріальний підхід, ставили за мету вивчити певні сегменти здоров'я студентів у психологічній сфері. Акцентовано на залежності показника життєстійкості особистості сучасного студента та негативної кореляції зі шкалами, що засвідчують психопатологічні тенденції. Деталізовано провідний чинник ризику здоров'я студентської молоді зарубіжжя у психологічній сфері – конкуренція в учінні, яка зумовлює частоту виникнення стресових ситуацій.

Ключові слова: психологічне здоров'я, особистість юнацького віку, ціннісне ставлення особистості до психологічного здоров'я, студенти.

Вступ

За сучасних умов зростаючого інформаційного тиску на особистість, загострення кризових явищ у соціокультурному житті людини та загрозливості екологічного стану природного довкілля значно актуалізується весь спектр проблемних питань, пов'язаних із психологічним здоров'ям на всіх етапах онтогенезу (грец. *ontos* – буття, *ество* і *genesis* – походження) – процесу індивідуального розвитку людського організму впродовж життя. Йдеться про захисно-компенсаторний потенціал особистості, коли на всіх рівнях сприйняття оточуючого світу відбувається сенсорна гіперстимуляція. Зазначене підвищує значущість саме ціннісного ставлення передусім молодій людині до власного здоров'я у психологічній сфері, адже імператив цінностей – частини життя особистості – має прямиий зв'язок з її відкритістю «зовнішньому

світу та внутрішньому досвіду» (Роджерс, 2002). Отож важливо, зокрема, в студентські роки набути інструменти збагачення ціннісного ставлення до психологічного здоров'я. З огляду на те, що саме емоційний стан «тут» і «тепер» є «моментальною фотографією здоров'я особистості» (Токман і Немченко, 2015), виключної гостроти набуває поглиблення наукових уявлень про емоційно-особистісні особливості психологічного здоров'я студента.

Наукова спільнота виявляє стійкій дослідницький інтерес до явища, яким постає психологічне здоров'я особистості. Аналітична робота дозволяє стверджувати, що найбільш системним є уявлення про означене явище в контексті медичної моделі. Аналіз суто психологічної його своєрідності вивчається і вітчизняними дослідниками (Колотій, 2003; Максименко, Клименко, Толстоухов, 2010; Моляко, 2002 та ін.), і пси-

хологами зарубіжжя (Patrik, Raymond, Wood, 1990); Ryff, 1995 та ін.). З урахуванням сучасних наукових уявлень про механізми розвитку особистісних властивостей, природний інтерес становлять як динаміка формування основних структур психіки індивіда протягом студентського вікового періоду, так і своєрідність впливу освітньо-професійної діяльності та спілкування студентів, зокрема на психологічне здоров'я. А як стверджує А. Маслоу, деталізуючи портрет саме здорової особистості, психологічне здоров'я «властиве особистісно зрілому індивіду з високим ступенем самоактуалізації» (Maslow, 1999).

Наведене вище актуалізує питання про своєрідність впливу освітнього процесу закладу вищої освіти (далі ЗВО) на психологічне здоров'я студентів як суб'єктів освітньо-професійної діяльності, спілкування та дозвілля, що характеризують особистість в юнацькому віці. Одночасно актуалізуються й питання, пов'язані із відтворенням образу здоров'я у студентів у цілому й психологічного його сегменту, зокрема, в умовах поліморфного освітньо-професійного простору ЗВО.

Мета дослідження – на основі логіко-системного аналізу наукового фонду визначити основні маркери феномену «психологічне здоров'я особистості».

Завдання дослідження: встановити домінуючі у сучасних напрацюваннях психологів уявлення про базові явища, які корелюють із психологічним здоров'ям особистості в юнацькому віці; схарактеризувати конструктивні підходи до визначення критеріїв психологічного здоров'я студентства, що склались у сучасних вітчизняних і зарубіжних психологічних дослідженнях; довести психологічну вмотивованість супроводу в поліморфному освітньо-професійному просторі ЗВО студентів як суб'єктів психологічного здоров'я.

Методи дослідження

З метою поглиблення наукових уявлень про психологічне здоров'я як властивість особистості в юнацькому віці було використано загальнонаукові методи пізнання психологічних явищ (аналіз, синтез, узагальнення, систематизація), саморефлексія психологічної практики та метод інтроспекції. Аналіз психологічної літератури та синтез установлених дослідниками даних дозволили здійснити мислену деталізацію явища, яким постає психологічне здоров'я особистості студента, виділити суттєве та звести в єдине ціле наукові уявлення про це явище. Як логічний процес, узагальнення дозволило встановити ознаки здоров'я студента саме в психологічній сфері; цьому сприяли інтроспекція та саморефлексія досвіду викладання у вищій школі різноманітних галузей психології.

Результати дослідження

У наукових дослідженнях, присвячених вивченню психологічних властивостей особистості студентського вікового періоду, чи не найактивніше вивчається спектр тих із них, що пов'язані із суб'єктивністю в професійній діяльності (Балл, 2006; Радчук, 2014; Чебикін, 2016 та ін.), а також із психологією соціальних здібностей (Бех, 2003; Титаренко, 2003; Ушаков, 2009 та ін.).

Неоднозначним залишається й трактування психологічної своєрідності юнацького віку, зокрема, у контексті періодизації вікового розвитку особистості, де дитинство, наприклад, осмислюється як «час дозрівання» (Лерш, 2016). До того ж, оскільки студентство є суб'єктом тих наукових знань, що безпосередньо або опосередковано пов'язані із обраною спеціальністю, то, з одного боку, цікавою є наукова позиція дослідників щодо більш поглибленого погляду на особистісні властивості молодої людини саме у зв'язку із вибором майбутньої професійної діяльності. І в цьому відношенні конструктивною вважається психологічна концепція Д. Холланда (Холланд, 2018), що й репрезентує взаємозв'язок теорій особистості та вибору професії і згідно з якою йдеться про такі соціально-психологічні типи особистості, як-от: реалістичний, дослідницький (інтелектуальний), соціальний, конвенціональний, артистичний (мистецький), підприємницький. З іншого ж боку, привертає посилену увагу думка дослідників відносно того, що саме педагогічна діяльність із викладання фахових дисциплін у ЗВО набуває базового значення для випускника, який опановує будь-яку професію, і що пов'язується зі спроможністю впливати на динаміку формування в нього особистісних властивостей, а відтак, здатності досягати успішності та кар'єрного зростання (Зінковський, Мірських, 2018). Зазначене набуває не абиякого значення для започаткованого дослідження, адже розвиваючи, зокрема, психологічне здоров'я студентів, має сенс результативно викладацьку діяльність фахівців вищої школи осмисляти в якості суттєвого педагогічного ресурсу щодо набуття студентами найвищого ступеня психологічного здоров'я в юнацькі роки, тобто на важливому етапі особистісно-професійного зростання та у вагомий період життєвого шляху.

Аналіз наукової літератури, де безпосередньо або опосередковано віддзеркалено проблематику здоров'я студентства в психологічній сфері, показав, що відсутність загальноприйнятого психологами трактування поняття «психологічне здоров'я студентської молоді» зумовлена ще й досі несформованими науковими уявленнями про конструкт «психологічне здоров'я», а також базового явища, яким постає «здоров'я». До того ж зберігає дискусійність питання про критерії періодизації вікового розвитку (зокрема, щодо меж «епохи юності» та сенсу інтегральної періодизації «розвитку суб'єктивної реальності»), що додає специфічності будь-яким властивостям особистості. Не є винятком і її психологічне здоров'я. Як зауважує І. Д. Бех, ранній юності властиве зростання самосвідомості, а «це – усвідомлення своїх якостей і можливостей, потреба у звіті за свої вчинки, уявлення про своє місце в житті, усвідомлення себе як особистості» (Бех, 2003); до того ж настання дорослості характеризується ще й «рефлексивністю самосвідомості», коли, з одного боку, розвивається здатність «звертати свідомість» на себе та розмірковувати за іншу людину, а, з іншого – надмірна увага до особистісних переживань набуває гіпертрофованого характеру,

що може призвести до втрати контакту з оточенням. Зазначене актуалізує потребу в більш ретельному вивченні спектра тих чинників, які негативно впливають на психологічне здоров'я студентства, провокуючи ди-адаптаційні явища, деформації у потребово-мотиваційній та ціннісних сферах. Принагідно зауважи-мо на проведеному психологами дослідженні, метою якого було вивчення психологічних механізмів, які посилюють вияв соціальної тривожності особистості в юнацькі роки. Йдеться про означене в контексті суб'єктивного переживання молодого людиною психологічної безпеки, що зумовлено низкою факторів. Вони визнали посилення тривожності, зниження життєстійкості, безпорадність, екзаменаційний страх, депресію, фрустрацію самореалізації (Сагалакова, Труєвцев, Шухлова, 2016).

Науковий статус поняття «психологічне здоров'я» відноситься до остаточно невизначених у сучасній психологічній науці. Це зумовлено й різновидом трактувань базової категорії – особистість, зокрема, із позиції різних теоретичних уявлень. З-поміж останніх, наприклад, акцентовано на: особистості як суб'єкті соціальних стосунків і свідомої діяльності, системної якості індивіда (Виготський, 2005; Леонтьєв, 1977 та ін.); особистості як своєрідного ансамбля ірраціональних несвідомих потягів (Фрейд, 1989); особистості як відповідного набору поведінкових реакцій (Скіннер, 1950) тощо. До того ж склались різні погляди й на структуру особистості – концепція рис (Айзенк, 1999 та ін.); теорія Л. І. Божович (Божович, 2006) щодо спрямованості як системостворюючого центрального компонента структури особистості; «Я-концепція» (Роджерс, 2002) та ін. А це обумовлює й наявність різних дослідницьких позицій відносно особистості як об'єкта психологічного пізнання, де психологічне її здоров'я виступає в якості однієї із властивостей, сукупність яких репрезентує особистісну якість.

Відтак можна погодитись із твердженням фахівців про те, що психологічно здорова людина, яка здійснює свідому діяльність, поза сумніву є особистістю. Маємо підкреслити й таке принципово важливе зауваження вчених: особистість виступає не як незмінна якість людини, а як така, що розвивається не лише в онтогенезі, а й в її еволюції – філогенезі. Отже, можна припустити, що по-перше, психологічне здоров'я особистості студента доцільно осмисляти як одну із важливих його властивостей, а по-друге – йдеться про складну, і, водночас, динамічну властивість особистості, тобто її змінність відбувається під впливом дієвості зовнішніх обставин і життєдіяльності студента, а також його оточення (зокрема, студентської академічної групи). Відтак доцільно площину дослідження проблемних питань психологічного здоров'я студентства визначати через впливовість чинників освітнього процесу сучасного ЗВО. До того ж останнє виступає не як самоціль. Сфокусованість психологічно вмотивованого впливу видається значущою принаймні у двох ракурсах. По-перше, у розвивальному впливі на ціннісне ставлення студентської молоді до

власного психологічного здоров'я. Так, якщо виходити із базового значення категорії «ставлення» для розуміння сутності особистості і процесу її розвитку, то нині стосовно студентства актуалізується висновок психологів (Бех, 2003; М'ясищев, 2000) відносно того, що багатство і різноманітність ціннісної системи зростаючої особистості врешті-решт і визначає характер її життєдіяльності. Саме через ставлення розкривається смисловий зв'язок у площині життєдіяльності сучасного студентства, типологія життєвої позиції, пріоритетність того, що ціниться. А це вмотивує осмисляти ставлення зростаючої особистості одним із показників її ціннісної системи.

По-друге, взявши до уваги встановлені дослідниками механізми розвитку особистісних властивостей студентської молоді (Старинська, 2012), доречно ресурси освітнього процесу вищої школи розглядати через створення відповідних умов, які активізують процеси самопізнання, самостимулювання, самопрограмування, самореалізації та самопрезентації.

З урахуванням вищевикладеного схарактеризуємо результати деяких досліджень проблематики психологічного здоров'я сучасного студентства.

Принагідно підкреслимо, що в психологічній науці та практиці поки не склалася загальновизнана наукова позиція щодо критеріального підходу. Вчені обирають різні маркери, за яких (із різним ступенем обґрунтованості) вивчають окреслений феномен. Ми поділяємо думку про доцільність розрізняти найбільш рельєфні три підходи до психологічного здоров'я; їх називають «пояснювальними моделями». А йдеться, по суті, про намагання означений конструкт дослідити з огляду на предметну специфіку культурологій, психологічної науки та буденної свідомості. Отож вважається доцільним розрізняти підходи до психологічного здоров'я особистості, які згорнуто можуть представлені у такий спосіб: «узгодження»; «адаптації»; «розкриття духовно-творчого потенціалу». Наприклад, щодо останнього, то психологічне здоров'я особистості пояснюється і концентрується на ресурсах власне самої особистості. Ще у шестидесяті роки минулого століття М. Ягода запропонував розрізняти таку сукупність критеріїв психологічного здоров'я, як-от: позитивна налаштованість на ставлення до власної особистості; духовне зростання і самореалізація; інтегрованість особистості; автономія, самодостатність; адекватність сприйняття реальності; компетентність у запобіганні із вимогами оточуючого світу (Jahoda, 1958). Маємо зазначити, що й досі такий критеріальний підхід складає значний і науковий, і практичний інтерес дослідників у процесі вироблення ними дослідницької позиції, зокрема щодо вивчення вияву психологічного здоров'я у студентів. Так, вітчизняні дослідники запропонували визначати психологічне здоров'я студента через повне психологічне благополуччя, що пов'язане з конструктами життєстійкості. Відтак, проведене емпіричне дослідження дозволило розширити наукові уявлення про психоло-

гічне здоров'я студентської молоді, зокрема, у таких ракурсах: місце і роль життєстійкості в системі факторів, що визначають склад думок студентів стосовно власного психологічного здоров'я та ставлення до нього (Кузнецов, Зотова, 2017). В результаті проведеного емпіричного дослідження експериментальним шляхом встановлено, з одного боку, тісну позитивну кореляцію життєстійкості з оцінкою студентами здоров'я в психологічній сфері, а з іншого – того факту, що саме самозвинувачення найбільш суттєво і негативно впливає на психологічне здоров'я молодої людини. Цікавою виявилася й така доведена тенденція: респонденти, яким властивий високий ступінь життєстійкості в поєднанні з низьким рівнем самозвинувачення, найбільш високо оцінили власне психологічне здоров'я (Кузнецов, Зотова, 2017).

Слід зауважити, що отримані вітчизняними вченими дані перегукуються із матеріалами деяких зарубіжних дослідників. Так, спираючись на життєстійкість як «загальний знаменник» психологічного здоров'я студентської молоді, встановлено таку залежність: показник життєстійкості має негативну кореляцію зі шкалами, що засвідчують психопатологічні тенденції (Maddi, Harvey, Khoshaba, Lu, Persico, Brow, 2006).

Дещо інший підхід до вивчення феноменології психологічного здоров'я студентства запропонували канадські вчені, які поставили за мету оцінити його стан в Університеті Монреаля (Lessard, 2016). Дослідники акцентували на таких аспектах: депресивні симптоми, психологічна нудьга, професійне виснаження, суїцидальні думки та спроби суїциду. Аналіз цього дослідження дозволяє вести мову не лише про його фундаментальність, а й змістовність суто експериментальної складової, що базується на діагностувальних

методиках, валідність яких доведена й іншими дослідниками (наприклад, анкета для виміру депресивних симптомів PHQB9 – Patient health questionnaire-9 (Kroenke et Spitzer 2002)). Відтак психологічне здоров'я студентів видалось за можливе дослідити з урахуванням суто університетського контексту. Йдеться, наприклад, з-поміж інших встановлених факторів ризику здоров'ю студентів у психологічній сфері – конкуренцію в учінні, що загострює тиск на суб'єкта навчальної діяльності, зумовлюючи частоту виникнення стресових ситуацій.

Висновки

Результати проведеного дослідження дозволяють стверджувати, що з-поміж конструктивних психологічних підходів, спрямованих на розширення наукових уявлень про феноменологію психологічного здоров'я студентської молоді, домінуючим є визнання засвоєної ролі життєстійкості. Натомість досі немає загальноприйнятої теорії психологічного здоров'я особистості із урахуванням саме своєрідності університетського контексту. Аналіз наукового фонду з порушеної проблеми доводить, що в науковій лексичній термінології «психологічне здоров'я» замінюється іншим поняттям (на кшталт «психічне здоров'я»). Ми поділяємо думку про те, що важливим показником здоров'я особистості у психологічній сфері є психічне її здоров'я.

Перспективи подальших досліджень полягають у вивченні особливостей емоційної складової психологічного здоров'я сучасної студентської молоді, оскільки саме емоційні детермінанти означеної особистісної властивості, як і соціально-емоційний розвиток особистості в цілому, набувають загострення за сучасних умов емоційної токсикації підростаючого покоління.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бех І. Д. Виховання особистості: У 2-х книгах. Кн.1: Особистісно-орієнтований підхід: теоретико-технологічні засади / І. Д. Бех. – К.: Либідь, 2003. – 280с.
2. Зінковський Ю. Ф. Психологічні властивості фахівця як умова його професійної успішності / Ю. Ф. Зінковський, Г. О. Мірських // Педагогіка і психологія. – 2018. - №2. – С.53-59.
3. Лерш Ф. Нарис психології дитинства та юності / Ф. Лерш // Психологія і суспільство. – 2016. - №3. – С.80-104.
4. Маслоу А. Новые рубежи человеческой природы: пер.с англ. / А. Маслоу. – М.: Смысл, 1999. – 424с.
5. Сагалакова О. А. Социальная тревога в подростковом и юношеском возрасте в контексте психологической безопасности / О. А. Сагалакова, Д. В. Труевцев, Ю. А. Шшухлова // Вопросы психологии. – 2016. – №6. – С.63-66.
6. Старинская Н. В. Особенности самоактуализирующейся личности студентов / Н. В. Старинская // Самоактуалізація та самореалізація особистості в процесі діяльності. – Слов'янськ, 2012. – С.144-145.
7. Jahoda M. Current Concepts of positive mental health / M. Jahoda. – NY: Basic Books, 1958. – 136 p.
8. Кузнецов М. А. Жизнестойкость и образ здоровья у студентов / М. А. Кузнецов, Л. Н. Зотова. – Харьков: изд-во «Диса плюс», 2017. – 398 с.
9. Lessard, F. E. Enquête sur la santé psychologique étudiante Montréal / F. E. Lessard: Fédération des associations étudiantes du campus de l'université de Montréal, 2016. – 129 p.
10. Maddi S. The Personality Construct of Hardiness III: Relationships with Repression, Innovativeness, Authoritarianism and Performance / S. Maddi, R. Harvey, D. Khoshaba, J. Lu, M. Persico, M. Brow // Journal of Personality. – 2006. – vol.74. - №32. – P.575-598.
11. Роджерс К. Искусство консультирования в терапии / Пер. с англ. Кондрашова О. И. и др. – Москва: Апрель Пресс: Эксмо, 2002. – 976 с.
12. Токман А. А. Психологія способу життя: Навч. пос. – Ч.1. / А. А. Токман, Н. В. Немченко. – К.: Вид.дім.Персона, 2015. – 344 с.

REFERENCES

1. Bekh, I.D. (2003). *Vykhovannya osobystosti: U 2-kh knyzhakh. Kn.1: Osobystisno-oriyentovanyy pidkhid: teoretyko-tekhnolohichni zasady [Personality-oriented approach: theoretical and technological basis]*. Kyiv: Lybid [in Ukrainian].
2. Zinkovskyy, Yu.F., Mirskykh, H.O. (2018). Psykholohichni vlastyivosti fakhivtsya yak umova yoho profesiynoyi uspishnosti [Psychological properties of a specialist as a condition for his professional success]. *Pedahohika i psykholohiya – Pedagogy and psychology*, 2, 53-59 [in Ukrainian].
3. Lersh, F. (2016). Narys psykholohiyi dytynstva ta yunosti [Essay on the psychology of childhood and adolescence]. *Psykholohiya i suspilstvo – Psychological society*, 3, 80-104 [in Ukrainian].
4. Maslow, A. *Novyye rubezhi chelovecheskoy prirody [New Frontiers of Human Nature]*. Moscow: Smysl [in Russian].
5. Sagalakova, O.A., Truyevtsev, D.V., Shshukhlova, Yu.A. (2016). Sotsialnaya trevoga v podrostkovom i yunosheskom vozraste v kontekste psikhologicheskoy bezopasnosti [Social anxiety in adolescence and youth in the context of psychological security]. *Voprosy psikhologii – Psychological issues*, 6, 63-66 [in Russian].
6. Starinskaya N.V. (2012). Osobennosti samoaktualiziruyushcheyasya lichnosti studentov [Features of self-actualizing personality of students]. *Samoaktualizatsiya ta samorealizatsiya osobystosti v protsesi diyalnosti – Self-actualization and self-realization in personality's activities* (pp. 144-145). Sloviansk [in Russian].
7. Jahoda, M. (1985). *Current Concepts of positive mental health*. NY: Basic Books. [in English].
8. Kuznetsov, M.A., Zotova, L.N. (2017). *Zhiznestoykost i obraz zdorovya u studentov [Resilience and health image of students]*. Kharkov: izd-vo «Disaplyus». [in Russian].
9. Maddi, S., Harvey, R., Khoshaba, D., Lu, J., Perisico, M., Brow, M. (2006). The Personality Construct of Hardiness III: Relationships with Repression, Innovativeness, Authoritarianism and Performance. *Jornal of Personality*. vol.74. 32, 575-598 [in English].
10. Lessard, F. E. (2016). Enquête sur la santé psychologique étudiante Montréal: Fédération des associations étudiantes du campus de l'université de Montréal. [in French].
11. Rogers, K. (2002). *Iskusstvo konsultirovaniya v terapii [The art of counseling in therapy]*. Kondrashova O.I. (trans.). Moscow: Smysl [in Russian].
12. Tokman, A.A., Nemchenko, N.V. (2015). *Psykholohiya sposobu zhyttya [Psychology of a way of life]*. Kyiv: Vud.dim. Persona [in Ukrainian].

Antonina Kichuk,

(PhD) Candidate of Psychological Sciences, associate professor,
Department of General and Practical Psychology,
Izmail State Humanitarian University,
12, Repina Str., Izmail, Ukraine

MODERN STUDENTS' PSYCHOLOGICAL HEALTH FORMATION IN THE CONTEXT OF PSYCHOLOGICAL RESEARCH

The article presents the review of current scientific ideas about a personality's psychological health phenomenon. The absence of a common psychological approach to its study is due to various theoretical backgrounds characterizing key ideas regarding the understanding of personality psychology, and personality's structural identity as well as the relationship between the personality and profession concepts. Psychological health of students is regarded as a personal, dynamic property, the variability of which is due, in particular, to subjectivity in the educational and professional space of modern higher education. The priority is given to the development of students' axiological attitude towards their health, in the psychological sphere, the importance of activating mechanisms of self-knowledge, self-stimulation, self-realization and self-presentation. It should be taken into account that psychologists have not developed a single criterion approach to the study of psychological health as the most important trait of a student's personality yet, although there are some "explanatory models", among which scientists accept those of them which are basically focused on the constructs of adaptation, coordination, spiritual and creative potential fulfillment. Some psychological studies performed by Ukrainian and Canadian researchers of students' psychological health phenomenon are considered to be rather functional. For example, the Canadian scientists dwell upon depressive symptoms, psychological anxiety, professional exhaustion (burnout), suicidal thoughts and suicide attempts as the criteria for students' psychological health evaluation. The carried out analytical work has made it possible to substantiate the necessity of further research on the identified issue to study it in the context of psychological health emotional component characteristics as the most important parameter of its completeness.

Keywords: psychological health, personality, adolescence, axiological attitude towards psychological health, students.

Подано до редакції 16.10.2018

Рецензент: д. психол. н. Н. Макаручук